

Мина Ж.В.

Національний університет «Львівська політехніка»

FACEBOOK-БЛОГИ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВИЗНАЧНИХ ПОСТАТЕЙ

У статті досліджено роль соціальних мереж, зокрема Facebook, у просуванні знань про історію України та її видатних особистостей. У сучасному інформаційному суспільстві платформи соціальних медіа стають важливими інструментами для поширення історичних знань серед широкої аудиторії, зокрема молоді. Підкреслено важливість дослідження явища блогерства в соціальних мережах з точки зору його багатofункціональності, оскільки це є актуальним і відповідає потребам сучасної гуманітарної науки. Мета статті полягає у дослідженні потенціалу Facebook як ефективного інструменту для популяризації історії України та її видатних діячів серед широкої аудиторії, виявленні основних підходів, методів та форматів контенту, які сприяють підвищенню інтересу до історичних тем і збереженню національної пам'яті, аналізі впливу фейсбук-блогів на формування суспільної думки щодо історії України та розробленні рекомендації для блогерів і освітян з метою покращення комунікації історичних знань у соціальних мережах. Facebook-блоги дозволяють історикам, ентузіастам і громадським діячам не лише популяризувати маловідомі факти про історичні події та героїв, а й створювати активні дискусії, залучаючи до них широкі верстви населення. Використання візуальних матеріалів, інтерактивного контенту та особистих історій сприяє глибшому розумінню історії та зміцнює національну ідентичність. Аналіз феномену Facebook-блогів як інструменту популяризації історії України демонструє їхній значний вплив на формування громадської думки та національної свідомості, а також окреслює перспективи їх подальшого розвитку в контексті цифрової трансформації суспільства. Показано причини зменшення підписників у Facebook та Instagram в Україні та статистику за результатами дослідження від комунікаційної агенції Plusone social impact. Доведено, що у сучасному цифровому світі соціальні мережі стали не лише платформою для особистих комунікацій, але й потужним інструментом для просування різноманітних ідей та проєктів.

Ключові слова: історія, історія України, культура, соціальні мережі, патріотизм, блогерство, Facebook-блоги, популяризація.

Постановка проблеми. На сьогодні Україна стикається з низкою викликів, включаючи російсько-українську війну, системну кризу та пандемію COVID-19, що часто призводить до соціальної напруги та посилення недовіри до ключових державних інституцій. Формування почуття патріотизму, національної свідомості та відповідальності за долю своєї держави серед населення є пріоритетним завданням для України.

В епоху цифрових технологій та соціальних медіа, Facebook став одним із провідних засобів комунікації та поширення інформації. Українські блогери попри зростання популярності інших соціальних мереж продовжують використовувати платформу Facebook для популяризації історії України та її визначних постатей та ставлять собі завдання забезпечити якісний контент, також цілі полягають у спростуванні неправдивих фактів, боротьбі з дезінформацією та маніпуляціями. Алгоритми платформи можуть

обмежувати охоплення освітнього контенту, надаючи перевагу розважальним чи більш емоційно зарядженим постам. Це ускладнює популяризацію історичного контенту, який може бути менш «вірусним». Багато інформації про історичні пости на Facebook не містять посилань на джерела або авторитетних авторів, що знижує довіру до поданої інформації. На жаль, досить часто молодь вважає історичний контент нецікавим або застарілим, тому для блогерів виклик полягає у тому, як зробити його привабливим та доступним для молодих користувачів. Спостерігається ще така неприємна тенденція, як політизація історії, коли висвітлення історичних подій та постатей використовується для політичних цілей, що ускладнює об'єктивне висвітлення фактів та спричиняє суперечки. Багато ініціатив з популяризації історії ведуться ентузіастами без належної фінансової підтримки чи ресурсів, що обмежує їхній вплив та охоплення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій підтверджує, що Facebook-блоги залишаються потужним інструментом для популяризації історії України та її визначних постатей поряд з іншими соціальними мережами. Семантика слова «блогінг» досить невизначена. Довгий час вживалось як «веб-блог», «особиста інтернет-сторінка» та «онлайн-щоденник». Сьогодні більше вживається просто як «блог» і цей термін легко прижився у сучасному лексиконі. Однак, його значення продовжує змінюватися. Сучасним блогерам доступні десятки платформ і форматів ведення блогу, тому зараз не існує стандарту того, як блог повинен виглядати [1; 9].

Впродовж тривалого часу фактично лише бібліотеки та архіви формували традиції «збирання, систематизації, опрацювання та представлення інформації, створення високоінтелектуальних інформаційних продуктів – каталогів і путівників, у книжкових та рукописних фондах і колекціях; тематичних картотек, бібліографій та біобібліографій, баз даних, науково-методичних і рекомендаційних матеріалів, які укладалися спочатку в рукописній та друкованій формах, а нині успішно входять до електронного інформаційного простору [19]. В. Попик наголошує, що саме бібліотеки здатні задовольняти складніші інформаційні запити» [19]. Дослідження С. Ковалю, Л. Костенка, М. Сороки та інших розглядають вивчення специфіки використання Інтернету у бібліотечній сфері України, аналіз представлення ресурсів бібліотек у глобальній мережі, роль та значення бібліотеки в інформаційному суспільстві [8,10]. Р. Мірошник, Ж. Мина досліджують інтернет-ресурси історії України в глобальній комп'ютерній мережі, їх особливості формування, інформаційне наповнення та проблематику [13–14; 17].

М. Орлов, В. Торбіч, О. Поліщук, А. Сільченко, А. Ушинська подають поради, як створити газету, Інтернет-радіо і телебачення силами громади та як стати відповідальним дописувачем у соціальних медіа та блогосфері [2].

Про блогерство як елемент сучасної інформаційної індустрії, один із найсучасніших видів інтернет-маркетингу та інструмент соціокультурних трансформацій у сучасній Україні пишуть Н. Опар, К. Гуляк, С. Кафлевська, А. Мандро та О. Михайлова [7; 15; 18].

Останні дослідження показують, що Facebook-блоги активно використовуються для популяризації історії України та її визначних постатей. Зокрема, громадська організація «Історична платформа» працює над проектами, які викорис-

товують соціальні мережі для верифікованого представлення історичних фактів та постатей, наприклад, за допомогою «стріткодів» в міському просторі, які ведуть до інформаційних сторінок на платформі [4]. Зареєстрована організація здійснює свою діяльність з 28 вересня 2022 року. Чітко визначена місія – згуртувати українців навколо пізнання власної історії; мета – верифікована історія, доступна для кожного українця та візія – політична нація українців, свідомо власної історії, відповідальна за власне майбутнє. Такі ініціативи сприяють розвитку критичного мислення та посилення української ідентичності серед користувачів соціальних мереж.

Крім «Історичної платформи», є інші медіа платформи, присвячені історії України. Український інститут національної пам'яті надає вільний доступ до всіх своїх проєктів [23]. Для зручності аудиторії усі матеріали викладаються в електронних форматах на офіційному сайті <https://uinp.gov.ua/>.

Популярною є мультимедійна онлайн-платформа про минуле та сучасне України «Локальна історія» [12] – платформа, що зосереджується на регіональних історіях та видатних місцевих постатях.

«Україна Incognita» – проєкт, що досліджує маловідомі сторінки історії України та її культурну спадщину. Окремою рубрикою на сайті є «Блог». Facebook-сторінка на сьогодні не популяризується [22].

«Жива історія» – блог з акцентом на інтерактивні формати та мультимедійні матеріали для популяризації історії [3]. У Фейсбук представлені просвітницько-пізнавальні сторінки і з невеликою кількістю підписників (до 1 тис. підписників): «Історія для всіх» [5], «Література, мистецтво, історія, інформація, цікавинки» [11] до сторінок з великою кількістю підписників від 100 тис. і більше. Так, сторінка «Історія УПА» має на момент написання статті 116, 2 тис. підписників [6].

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні потенціалу Facebook як ефективного інструменту для популяризації історії України та її видатних діячів серед широкої аудиторії, виявленні основних підходів, методів та форматів контенту, які сприяють підвищенню інтересу до історичних тем і збереженню національної пам'яті, аналізі впливу фейсбук-блогів на формування суспільної думки щодо історії України та розробленні рекомендації для блогерів і освітян з метою покращення комунікації історичних знань у соціальних мережах.

Постановка завдання полягає у дослідженні існуючих Facebook-блогів, що спеціалізуються на історії України та її видатних особистостях, визначенні їх сильних та слабких сторін; дослідженні різних типів контенту (пости, відео, інфографіка тощо), які найкраще сприймаються аудиторією; аналізі форматів, які залучають найбільше уваги та сприяють поширенню історичних знань; виявленні, як фейсбук-блоги впливають на сприйняття та зацікавленість аудиторії історією України, а також на формування національної ідентичності та формуванні рекомендацій для авторів фейсбук-блогів щодо створення контенту, який ефективно популяризує історію України та видатні постаті, зокрема акцентуючи увагу на інноваційних підходах та інтерактивності.

Виклад основного матеріалу. Соціальні мережі стали невід'ємною частиною сучасного життя, надаючи нові можливості для комунікації, обміну інформацією та самовираження. Facebook залишається популярною платформою та відіграє важливу роль у поширенні знань і популяризації культурної спадщини різних народів. Зокрема, Facebook-блоги набули великої популярності як інструмент для поширення історії України та ознайомлення широкої аудиторії з її визначними постатями.

Facebook пропонує безліч переваг для блогерів, які прагнуть популяризувати історію України. Ця соціальна мережа має досить широкую аудиторію, однак в Україні через російсько-українську війну, особливо з лютого 2022 року відбувається скорочення аудиторії. У щорічному дослідженні «Facebook та Instagram в Україні» від Plusone social impact представлені такі дані: українська аудиторія Facebook зменшилась на 2 млн, а Instagram на

4 млн користувачів. На початок 2023 року українська аудиторія Facebook складала 13,7 млн користувачів, а кількість користувачів Instagram – 11,6 млн (дані не включають користувачів Донецької та Луганської областей, яких у Meta не можливо таргетувати (рис. 1) [25]. В першу чергу спад аудиторії соціальних платформ зафіксовано в тих регіонах, які постійно обстрілюються.

Найбільша втрата аудиторії зафіксована у віковій групі 18–35 років. У віковій групі користувачів, старших за 36 років, втрати є меншими. У дослідженні спостерігаємо ще такі тенденції: у Facebook збільшилось користувачів, віком старших 65 років, а в Instagram зафіксовано зростання аудиторії в сегменті 46+ [25]. Instagram користуються активніше користувачі віком молодші 31 рік [25].

Попри труднощі Facebook має свою широкую аудиторію і конкретні запити. Платформа дозволяє користувачам активно брати участь в обговореннях, задавати питання, ділитися власними думками та досвідом, що сприяє створенню активних спільнот навколо блогів, присвячених, зокрема історії. Користувачі хочуть пізнавати історію, відкривати її нові сторінки та постаті. Важливо в даному контексті підкреслити, що Facebook підтримує різноманітні формати контенту – тексти, фото, відео та інфографіки, що дозволяє робити історичні матеріали більш доступними та цікавими для сприйняття. Завдяки алгоритмам та налаштуванням таргетингу, блогери можуть спрямовувати свої пости на конкретні групи користувачів, які найбільш зацікавлені у вивченні історії України. Facebook-блоги на сьогодні можуть стати ефективним інструментом для популяризації історії України завдяки можливості пода-

Рис. 1. Динаміка чисельності користувачів Facebook та Instagram в Україні

вати інформацію в цікавій та зрозумілій формі. Блоги на цій платформі часто зосереджуються на таких темах, як видатні особистості, історичні події, культурна спадщина, історичні міфи та їх спростування, викриття поширених історичних міфів, спростування фальсифікацій та донесення правдивої інформації. На Facebook вже існують успішні приклади блогів, які активно працюють над популяризацією історії України. Деякі з них ми згадали в аналізі джельної бази. Михашко О. на сайті Гвара-медіа охарактеризувала 40 українських блогів про культуру [16]. Популяризують культуру та історію також такі блоги як Ukraïner – мультимедійний проект, майданчик правдивої історії про Україну [24] з відео, статтями та фотоматеріалами про різні регіони України, культуру, традиції та людей. Блог (загальнодоступна група) про мистецтво «Яскравий і тендітний світ мистецтва» актуальний сьогодні, адже, як зазначено в інформації про групу «Сучасній людині – у час гібридних воєн, кліматичних змін та інших глобальних загроз – мистецтво потрібне для гармонізації себе самої» [26]. Спадщина UA/Heritage. UA – сторінка, яка фокусується на історичних

та культурних пам'яток України, їхньому збереженні та популяризації [20]. UA: Ukraine Analytica [21] англомовна сторінка, яка зосереджується на історичних і культурних аналітичних матеріалах, дослідженнях та статтях про Україну.

Висновки. Facebook-блоги є потужним інструментом для популяризації історії України та її визначних постатей завдяки своїй доступності, інтерфейсу, який заохочує до взаємодії, та можливостям поширення контенту серед широкої аудиторії. Використання цієї платформи для популяризації історії допомагає не тільки підвищувати обізнаність про українське минуле, але й формувати національну ідентичність, зберігати культурну спадщину та протидіяти дезінформації. Із розвитком технологій та зростанням популярності соціальних мереж роль Facebook-блогів у цьому процесі буде лише зростати, відкриваючи нові можливості для освітніх та культурних ініціатив. У перспективі для підвищення ефективності популяризації історії через Facebook, блогерам варто використовувати мультимедійний підхід, активно залучати аудиторію через питання і обговорення та активно використовувати всі доступні можливості платформи.

Список літератури:

1. Блог. Матеріал з Вікіпедії. URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%B3> (дата звернення: 16.07.2024).
2. Громадська журналістика та відповідальні соціальні медіа: посібник для активістів НГО, суспільних журналістів / [Микола Орлов, Володимир Торбіч, Олександр Поліщук, Андрій Сільченко, Анастасія Ушинська]. Рівне: Овід, 2012. С. 36–52. URL: <http://kerivnyk.org.ua/wpcontent/uploads/2014/06/posibnuk.pdf> (дата звернення: 16.07.2024).
3. Жива історія. Сторінка: історія та філософія. URL: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100095061190352> (дата звернення: 16.07.2024).
4. Історична платформа. Громадська організація. URL: <https://www.historyplatform.org.ua/> (дата звернення: 16.07.2024).
5. Історія для всіх. URL: <https://www.facebook.com/groups/1498489707088761> (дата звернення: 17.07.2024).
6. Історія УПА. URL: <https://www.facebook.com/groups/historyUPA/about> (дата звернення: 16.07.2024).
7. Кафлевська С. Г., Мандро А. І. Блогерство як один з найсучасніших видів Інтернет-маркетингу. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2018. Випуск 2-2 (45). С. 140–144. URL: http://businessnavigator.ks.ua/journals/2018/45_2_2018/32.pdf (дата звернення: 20.06.2024).
8. Коваль С. Використання мережі Інтернет у бібліотечній справі. *Наукові праці НБУВ*. 2002. Вип. 8. С. 288–298.
9. Коротка історія розвитку блогінгу. Slaidik. URL: <http://slaidik.com.ua/korotkaistoriya-rozvitku-blogingu/> (дата звернення: 10.06.2024).
10. Костенко Л. Й., Сорока М. Бібліотека інформаційного суспільства. *Бібліотечний вісник*. 2002. № 3. С. 33–38;
11. Література, мистецтво, історія, інформація, цікавинки. URL: <https://www.facebook.com/groups/877690419595138> (дата звернення: 16.07.2024).
12. Локальна історія. URL: <http://surl.li/sqlwef> (дата звернення: 16.07.2024).
13. Мина Ж., Пелешишин А. В. Інтернет-ресурси історії України в глобальній комп'ютерній мережі: інформаційне наповнення. *Вісник НУ «Львівська політехніка» «Держава та армія»*. № 809. Львів, 2014. С. 104–110.
14. Мина Ж. Соціальні мережі як засіб інформаційної підтримки учнівської та студентської молоді у навчально-виховному процесі та професійному виборі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 32 (71) № 1 Ч. 3. 2021. С. 278–282. doi <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-3/45> (дата звернення: 16.07.2024).

15. Михайлова О. Блогосфера як інструмент соціокультурних трансформацій у сучасній Україні. *Наукові записки*. Випуск 4-5 (72–73). С. 130–141. URL: https://ipiend.gov.ua/wpcontent/uploads/2018/07/mychailova_blogosfera.pdf (дата звернення: 15.05.2024)
16. Михашко О. 40 українських блогів про культуру. URL: <https://gwaramedia.com/40-ukrayinskyh-blogiv-pro-kulturu/> (дата звернення: 16.07.2024).
17. Мірошник Р.В. Інтернет-ресурси історії України в глобальній комп'ютерній мережі: особливості формування, інформаційне наповнення, проблематика (1991–2010): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України». URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe?...2... (дата звернення: 18.07.2024).
18. Опар, Н., Гуляк, К. Блогерство як елемент сучасної інформаційної індустрії. Науковий збірник «*InterConf*». Випуск 177. 2023. С. 49–51. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/4619> (дата звернення: 16.07.2024).
19. Попик В. І. Тенденції розвитку діяльності бібліотек у репрезентації пам'яті про видатних співвітчизників. Тенденції розвитку діяльності бібліотек. *Національна та історична пам'ять*. URL: [http://file:///C:/Users/home/Downloads/Ntip_2013_8_10%20\(1\).pdf](http://file:///C:/Users/home/Downloads/Ntip_2013_8_10%20(1).pdf) (дата звернення: 16.07.2024).
20. Спадщина.UA / Heritage.UA. URL: <http://surl.li/thmxfr> (дата звернення: 17.07.2024).
21. UA: Ukraine Analytica. URL: <https://www.facebook.com/ukraineanalytica> (дата звернення: 18.07.2024).
22. «Україна Incognita» URL: <https://www.facebook.com/uaincognita> (дата звернення: 18.07.2024).
23. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/> (дата звернення: 16.08.2024).
24. Ukraïner. URL: <https://www.facebook.com/ukrainernet/about> (дата звернення: 19.08.2024).
25. Facebook та Instagram в Україні. URL: <https://netfreedom.org.ua/article/ukrayinska-auditoriya-facebook-zmenshilas-na-2-mln-instagram-na-4-mln-koristuvachiv> (дата звернення: 16.07.2024).
26. Яскравий і тендітний світ мистецтва. URL: <https://www.facebook.com/groups/919385634907612/about> (дата звернення: 20.08.2024).

Myna Zh.V. FACEBOOK BLOGS AS A PLATFORM FOR PROMOTING THE HISTORY OF UKRAINE AND ITS PROMINENT FIGURES

The article examines the role of social networks, particularly Facebook, in promoting knowledge about the history of Ukraine and its outstanding personalities. In today's information society, social media platforms are becoming important tools for disseminating historical knowledge to a wide audience, particularly young people. The importance of studying the phenomenon of blogging in social networks from the point of view of its multifunctionality is emphasized, as it is relevant and meets the needs of modern humanitarian science. The purpose of the article is to study the potential of Facebook as an effective tool for popularizing the history of Ukraine and its outstanding figures among a wide audience, identifying the main approaches, methods and content formats that contribute to increasing interest in historical topics and preserving national memory, analyzing the impact of Facebook blogs on the formation of public opinion on the history of Ukraine and the development of recommendations for bloggers and educators in order to improve the communication of historical knowledge in social networks. Facebook blogs allow historians, enthusiasts and public figures not only to popularize little-known facts about historical events and heroes, but also to create active discussions, involving wide sections of the population. The use of visual materials, interactive content and personal stories promotes a deeper understanding of history and strengthens national identity. The analysis of the phenomenon of Facebook blogs as a tool for popularizing the history of Ukraine demonstrates their significant influence on the formation of public opinion and national consciousness, as well as outlines the prospects for their further development in the context of the digital transformation of society. The reasons for the decrease in followers on Facebook and Instagram in Ukraine are shown" and statistics based on the results of research from the communication agency Plusone social impact. It has been proven that in today's digital world, social networks have become not only a platform for personal communications, but also a powerful tool for promoting various ideas and projects.

Key words: history, history of Ukraine, culture, social networks, patriotism, blogging, Facebook blogs, popularization.